INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r TRIMESTRE 2021

Informe elaborat per la
Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial
Grup de Recerca d'Indústria i Territori

Amb el suport de:

INFORME DE
CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r TRIMESTRE 2021

ÍNDEX

1. L'economia mundial 3
2. Les economies espanyola i la catalana 5
3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre 7
4. L'ocupació i l'atur 9
5. Els expedients de regulació d'ocupació 14
6. La contractació laboral 15
7. La distribució comarcal de l'afiliació a la Seguretat Social 17
8. La dinàmica empresarial 19
9. La construcció residencial 21
10. La variació de preus 23
11. El finançament de l'economia 25
12. El comerç amb l'exterior 28
13. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts 31

CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

Grit Grup de Recerca d'Indústria i Territori

1. L'economia mundial

L'adaptació de l'economia mundial a l'evolució de la pandèmia i les ajudes a moltes activitats van permetre que, globalment, el primer trimestre fos millor del que es preveia en estimacions anteriors. Aquesta dinàmica va continuar al segon trimestre de l'exercici, però amb limitacions pel descontrol de la pandèmia en alguns països, cosa que va originar trastorns en els subministraments i va condicionar les previsions d'inversió. Les dades del tercer trimestre mostren que la recuperació continua, tot i que amb els condicionants del període anterior. Aquestes consideracions orienten lleugerament a la baixa les previsions de creixement per a 2021.

L'economia mundial s'adapta a l'evolució de la pandèmia

El quadre 1 mostra les previsions de l'FMI per al mes d'octubre de 2021. Les economies dels EUA, el Regne Unit, la Xina, l'Índia i Mèxic superen les estimacions de creixement del PIB mundial. La zona euro creix, però menys que la mitjana mundial, i França és el país amb el creixement més important. A finals de 2022, la majoria de països hauran superat la caiguda dels indicadors. L'FMI assenyala que, a la zona euro, Espanya i Itàlia són els països que tindran més dificultats per recuperar els nivells anteriors a la pandèmia.

Quadre 1. Creixement del PIB (%). 2020-2021.

	2020	2021*	2022*	Relació PIB 2019
Economia mundial	**-3,1**	**5,9**	**4,9**	**7,6**
Economies avançades	**-4,5**	**5,2**	**4,5**	**5,0**
Estats Units	-3,4	6,0	5,2	7,7
Zona euro	**-6,3**	**5,0**	**4,3**	**2,6**
Alemanya	-4,6	3,1	4,6	2,9
França	-8,0	6,3	3,9	1,6
Itàlia	-8,9	5,8	4,2	0,4
Espanya	-10,8	5,7	6,4	0,3
Japó	**-4,6**	**2,4**	**3,2**	**0,8**
Regne Unit	**-9,8**	**6,8**	**5,0**	**1,2**
Canadà	**-5,3**	**5,7**	**4,9**	**5,0**
Mercats emergents	-2,1	6,4	5,1	9,5
Xina	2,3	7,2	5,6	15,8
Índia	-7,3	8,0	8,5	8,6
Rússia	-3,0	4,7	2,9	4,5
Brasil	-4,1	5,2	1,5	2,4
Mèxic	-8,3	6,2	4,0	1,3
Aràbia Saudita	-4,1	2,8	4,8	3,3
Nigèria	-1,8	2,6	2,7	3,5
Sudàfrica	-6,4	5,0	2,2	0,4
Països amb baixos ingressos	0,1	3,0	5,3	8,6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'FMI. Informe d'octubre de 2021.

Les diferències entre les polítiques econòmiques aplicades als diversos països marquen les dinàmiques de recuperació. Les economies avançades continuen amb polítiques fiscals per activar la demanda interna, mentre que altres països tenen més dificultats per fer-ho. Tant la política fiscal com la monetària s'han adaptat a les dinàmiques de la

pandèmia mitjançant acceptació de dèficits, transferències i tipus d'interès ancorats a la baixa fins a finals de 2022. El gràfic 1 mostra les diferències en la intervenció sobre el PIB i s'hi poden veure les dinàmiques d'aquestes polítiques, com es moderen en exercicis venidors i quines són les seves diferències en funció del grau de desenvolupament econòmic dels països.

La política fiscal i monetària accepten dèficits, transferències i tipus d'interès ancorats a la baixa fins a finals de 2022

Gràfic 1. Despesa en polítiques fiscals i monetàries de recolzament a l'economia sobre el PIB (%). 2020-2022.

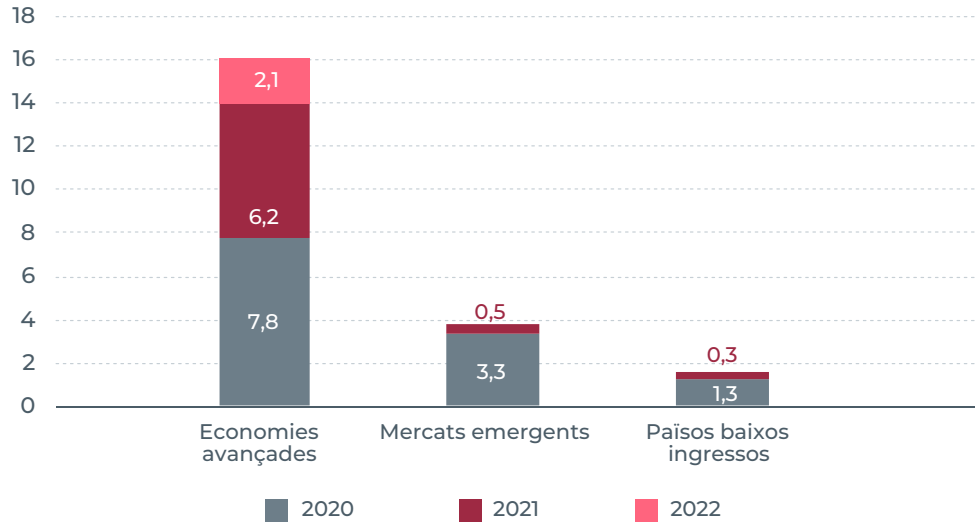

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'informe de l'FMI d'octubre de 2021.

La dinàmica de la vacunació condiciona el camí cap a la normalitat econòmica. Els indicadors sobre la població total són molt diferents segons l'economia de cada país. L'FMI considera que a finals de 2021 el 40% de la població mundial hauria d'estar vacunat i a finals de 2022, el 70% per tal de perdre el condicionant de la pandèmia sobre l'activitat econòmica. El Gràfic 2 mostra com les xifres de juliol de 2021 estan molt allunyades d'aquestes previsions.

La dinàmica de la vacunació condiciona el camí cap a la normalitat econòmica

Gràfic 2. Persones amb vacunació complerta sobre la població (%). Juliol de 2021.

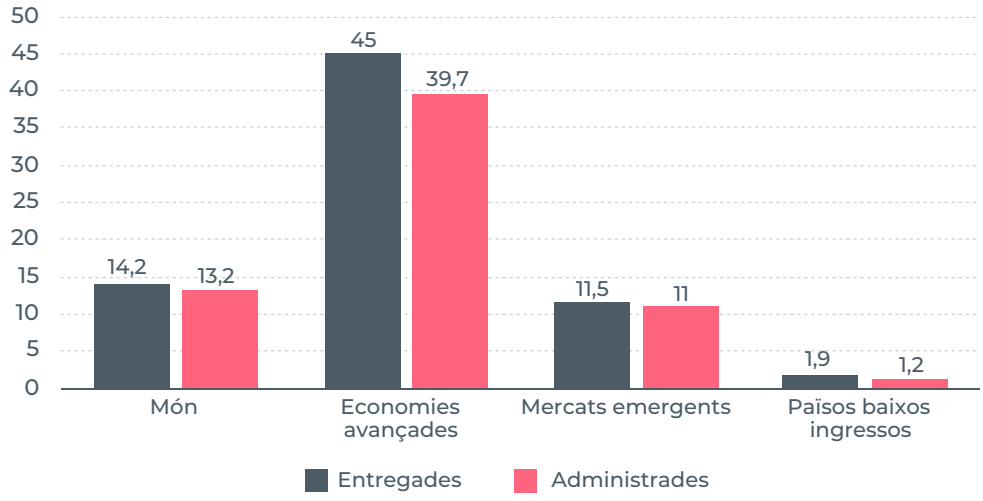

Nota: Dades a 19 de juliol de 2021.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'informe de l'FMI d'octubre de 2021.

L'economia va adaptant-se a la Covid-19 i a la seva evolució, si bé s'han accentuat les diferències entre països. El problema de l'augment de preus es considera causant d'una gran incertesa per l'increment del preu de les matèries primeres. S'observa com el comerç internacional es recupera i les cadenes de valor s'estan reconstruint, tot i les dificultats de subministrament que s'estan manifestant. L'FMI considera que la recuperació del comerç internacional, la vacunació i unes polítiques fiscals i monetàries adequades a la situació actual han d'incidir en les dinàmiques de recuperació de l'economia mundial.

S'observa com el comerç internacional es recupera i les cadenes de valor s'estan reconstruint

2. Les economies espanyola i la catalana

Els indicadors de les economies espanyola i catalana són positius, tot i que reprodueixen la problemàtica que mencionàvem anteriorment d'augments dels preus de subministrament, de prevenció en la inversió i d'un creixement de la demanda interna inferior a l'esperat. Al gràfic 3, que mostra el dinamisme de l'economia espanyola dins la zona euro, s'hi pot observar un menor creixement al tercer trimestre —amb l'excepció d'Alemanya— i com la recuperació és més difícil, ja què la caiguda de PIB és molt superior.

Gràfic 3. L'economia espanyola i els països de la zona euro. 2019-2021

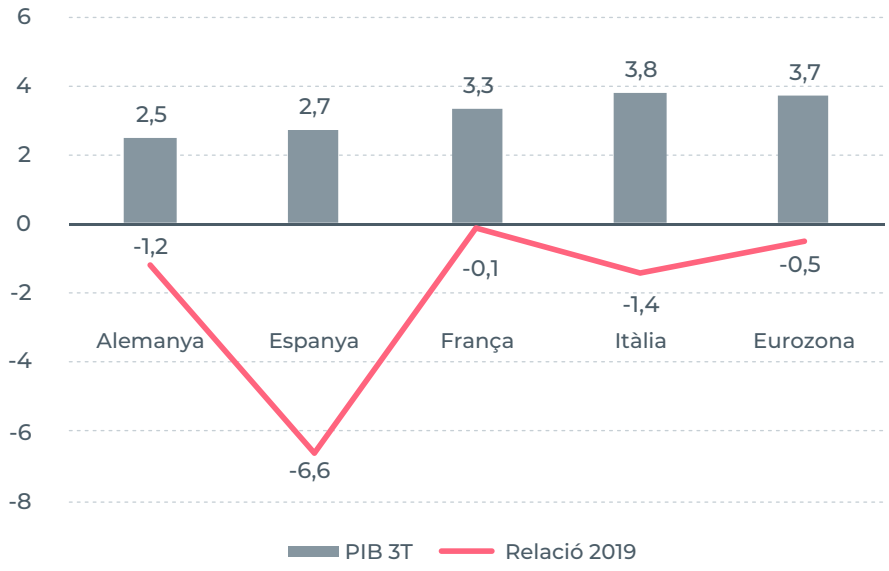

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Eurostat.

El quadre 2 indica les previsions, en variacions interanuals trimestrals, de l'INE i de l'IDESCAT per a les economies espanyola i catalana, respectivament. Les dades, de caràcter provisional, mostren la importància dels serveis, la caiguda de l'agricultura i la construcció, i un lleuger augment de l'activitat industrial en els indicadors d'oferta. Si considerem els de demanda, les dades assenyalen un augment significatiu de la formació bruta de capital (FBC). El quadre també mostra l'increment interanual de les exportacions, que segueixen una línia positiva, amb una incidència notòria en el PIB per la rellevància que la demanda externa té en el creixement d'aquest.

Els indicadors de les economies espanyola i catalana són positius

Quadre 2. Variació interanual del PIB a Espanya i Catalunya (%).

	Any 2020				Any 2021		
Espanya	**1T**	**2T**	**3T**	**4T**	**1T**	**2T**	**3T**
PIB	**-4,3**	**-21,6**	**-8,6**	**-8,9**	**-4,2**	**17,5**	**2,7**
Agricultura	1,0	7,6	4,6	8,2	2,7	-6,7	-10,0
Indústria	-5,4	-24,3	-5,0	-3,6	0,9	23,7	0,4
Construcció	-6,8	-28,3	-10,2	-12,7	-10,1	12,4	-8,2
Serveis	-3,4	-21,5	-9,6	-10,0	-5,1	17,6	4,8
Demanda interna	**-3,6**	**-18,7**	**-6,7**	**-6,3**	**-2,6**	**19,2**	**4,4**
FBC	-5,8	-24,9	-10,4	-8,8	-4,0	21,0	7,3
Exportació béns i serveis	**-7,9**	**-39,1**	**-20,6**	**-16,3**	**-6,2**	**45,2**	**21,1**
Importació de béns i serveis	**-5,1**	**-34,7**	**-18,7**	**-13,2**	**-4,5**	**47,2**	**22,5**
Aportació al PIB D.I.	**-3,5**	**-18,2**	**-6,4**	**-6,5**	**-3,0**	**17,3**	**1,5**
Aportació al PIB D.E.	**-0,9**	**-3,3**	**-2,2**	**-2,3**	**-1,2**	**0,2**	**1,2**

	Any 2020				Any 2021		
Catalunya	**1T**	**2T**	**3T**	**4T**	**1T**	**2T**	**3T**
PIB	**-5,6**	**-21,6**	**-9,6**	**-9,0**	**-3,9**	**19,1**	**3,4**
Agricultura	-4,7	-2,6	-0,9	-0,9	-5,1	0,2	0,8
Indústria	-5,1	-18,7	-7,6	-4,8	-6,7	24,3	3,3
Construcció	-6,7	-29,0	26,6	-16,3	-5,2	15,4	1,1
Serveis	-5,2	-20,9	-10,5	-10,1	-4,9	17,6	5,1
Variació intertrimestral del PIB	**1T**	**2T**	**3T**	**4T**	**1T**	**2T**	**3T**
Espanya	-5,4	-17,8	-16,8	0,2	-0,6	1,1	2,0
Catalunya	-5,3	-16,0	15,1	-0,6	-0,1	4,1	0,7

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE per a Espanya i de l'Idescat per a Catalunya.

Les variacions sectorials del 3T de 2021 són diferents entre les economies espanyola i catalana

Les variacions sectorials del tercer trimestre de 2021 són lleugerament diferents entre les economies espanyola i catalana. A Catalunya, amb una caiguda més elevada al 2020, l'activitat creix unes dècimes en l'exercici de 2021. Pel que fa al tercer trimestre, ho fa en tots els sectors, i en l'agricultura i la construcció en major percentatge que al conjunt d'Espanya, on disminueix. D'altra banda, la indústria té un dinamisme significatiu a Catalunya i poc creixement al conjunt de l'Estat, i els serveis també augmenten més a Catalunya que al conjunt d'Espanya. Al gràfic 4 es representen aquestes variacions

específiques per al tercer trimestre de 2021 pel conjunt d'Espanya, també vàlides per Catalunya, reflectint la importància creixent de la demanda externa.

Gràfic 4. Variació interanual del PIB (%). Tercer trimestre de 2021.

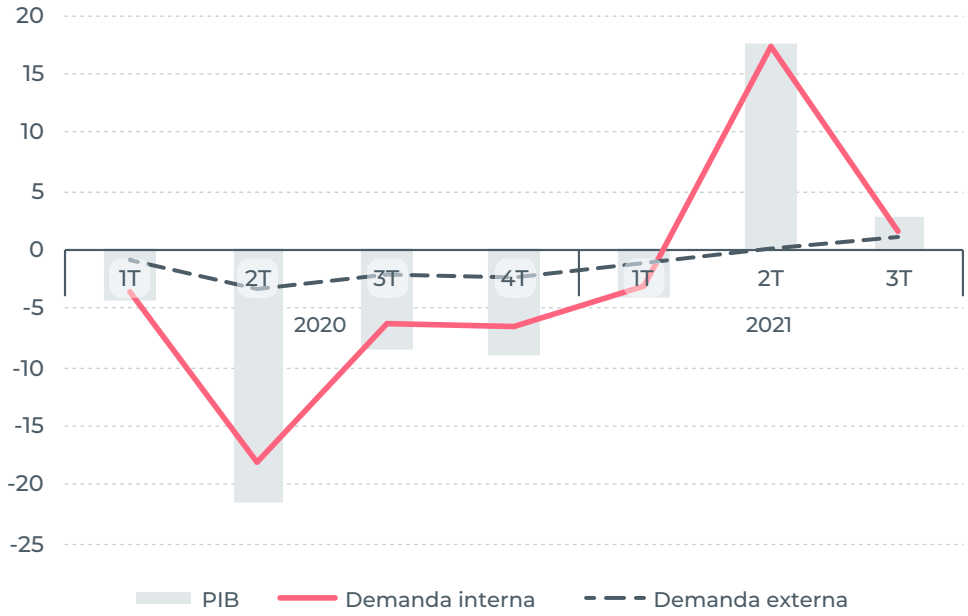

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE per a Espanya i de l'Idescat per a Catalunya.

Creix la importància de la demanda externa

Les expectatives per al tercer trimestre eren superiors a les que indicaven les dades de l'INE, que ja van registrar a la baixa les del segon trimestre de l'exercici. La demanda del consumidor final s'ha vist ressentida per l'elevada variació de preus. Per altra banda, les execucions de les inversions públiques no han tingut els ritmes previstos i les actuacions fetes representen un 25% de les pressupostades. A més, la problemàtica amb els subministraments i l'increment del preu dels productes energètics han determinat una dinàmica de menor creixement, tot i que les condicions potencials per créixer continuen donant-se en una economia amb una elevada taxa d'estalvi.

Les condicions potencials per créixer continuen donant-se en una economia amb una elevada taxa d'estalvi.

3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Al tercer trimestre de l'exercici, els indicadors d'activitat global de la zona han registrat uns resultats similars als de recuperació que s'estan observant en àrees més àmplies. Tot i que el turisme té una particularitat específica en l'economia de l'àrea i el sector està lluny de recuperar els nivells d'activitat del 2019, els indicadors econòmics globals assenyalen una millora de l'economia de la zona, tant a les Terres de l'Ebre com al Camp de Tarragona.

El gràfic 5 mostra l'indicador d'ús potencial de la capacitat productiva de la zona. En comparar el tercer trimestre dels tres darrers exercicis es pot observar com, sense arribar a recuperar els nivells de 2019, la situació és molt diferent de la de 2020. Al Camp de Tarragona, aquest indicador ha augmentat un 33,17% interanual després de la forta

caiguda del 2020 i, tot i així, es troba 1,7 punts per sota del de 2019. A les Terres de l'Ebre, la caiguda del 2020 va ser inferior, de 10,4 punts, i en el darrer exercici aquest indicador s'ha recuperat en un 14,03%. El conjunt provincial també ha recuperat relativament bé l'ús de la capacitat productiva i registra una xifra una dècima inferior a la de 2019.

Gràfic 5. Indicador d'ús potencial de l'activitat productiva al tercer trimestre de l'any (%). 2019-2021.

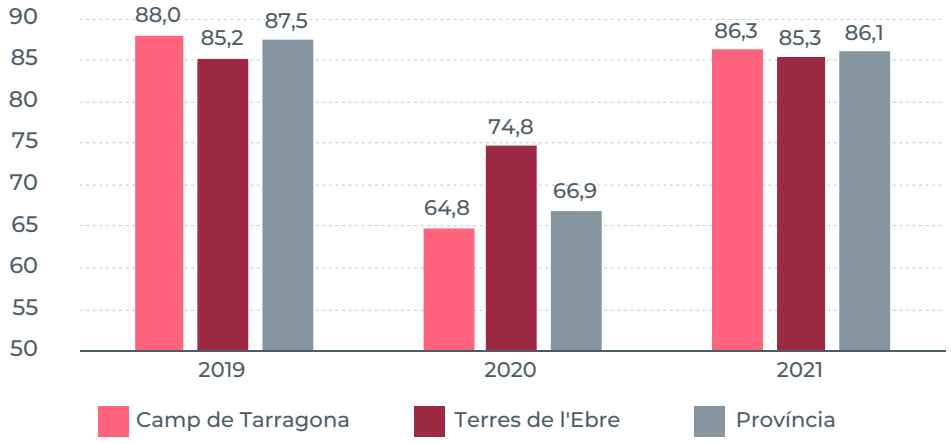

Tot i no arribar als nivells de 2019, la situació és molt diferent de la de 2020

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

El quadre 3 indica la variació en l'àmbit comarcal, que resulta molt contundent a la Conca de Barberà i l'Alt Camp, on es van estendre els ERO l'any 2020. El Tarragonès i el Baix Penedès també registren una forta recuperació dels indicadors. Només quatre comarques es troben actualment per sota de les dades de 2019: l'Alt Camp, el Baix Ebre, la Conca de Barberà i el Tarragonès. Totes les altres tenen un indicador més elevat, i destaquen els de la Ribera i el Baix Penedès.

Quadre 3. Ús potencial de l'activitat i variació interanual (%). 2019-2021.

	3T 2019	3T 2020	3T 2021	Var 2019-2021	Var. 2020-2021
Alt Camp	87,77	56,15	84,50	-3,72	50,50
Baix Camp	86,11	69,71	87,04	1,08	24,86
Baix Ebre	85,92	73,33	84,55	-1,60	15,29
Baix Penedès	78,74	60,86	82,16	4,34	35,02
Conca de Barberà	91,67	49,49	91,32	-0,38	84,51
Montsià	84,17	72,37	84,22	0,06	16,38
Priorat	88,55	80,45	89,23	0,76	10,91
Ribera d'Ebre	82,89	82,55	88,33	6,56	7,00
Tarragonès	90,97	65,01	87,16	-4,18	34,06
Terra Alta	**90,29**	**83,95**	**91,07**	**0,86**	8,47
Camp de Tarragona	**87,99**	**64,83**	**86,27**	**-1,95**	33,07
Terres de l'Ebre	**85,23**	**74,77**	**85,29**	**0,08**	14,08
Província	**87,51**	**66,92**	**86,07**	**-1,65**	28,62

Font: Elaboració pròpia.

Els indicadors del tercer trimestre de 2021 són positius a la zona en comparació de l'exercici anterior i molt similars als de 2019, si considerem l'augment en les exportacions, l'ocupació, la forta disminució de l'atur, la contractació laboral i el final dels ERO. Tot i així, la problemàtica estructural de l'economia de la zona pel que fa al mercat de treball continua. També es manté la poca propensió a la inversió. Durant els darrers mesos, això s'ha traduït en augments de preus que generen un rebrot inflacionari, molt concentrat en alguns grups, però que repercuteix, conjuntament amb les dificultats de subministrament, en el dinamisme global de l'activitat.

Els indicadors del tercer trimestre de 2021 són positius a la zona

4. L'ocupació i l'atur

La variació interanual de l'ocupació ha augmentat un 4,63% al tercer trimestre de l'exercici. Aquest és un resultat molt positiu per al període i continua la línia de creació d'ocupació que s'ha manifestat a la zona el 2021, amb un augment d'unes 30.000 persones al llarg de l'exercici. El gràfic 6 mostra les variacions en el nombre d'ocupats i d'aturats. Aquests últims han disminuït en xifres significatives els dos darrers trimestres de l'exercici, després dels importants augments de 2020.

Gràfic 6. Variació interanual (en milers de persones). 2018-2021.

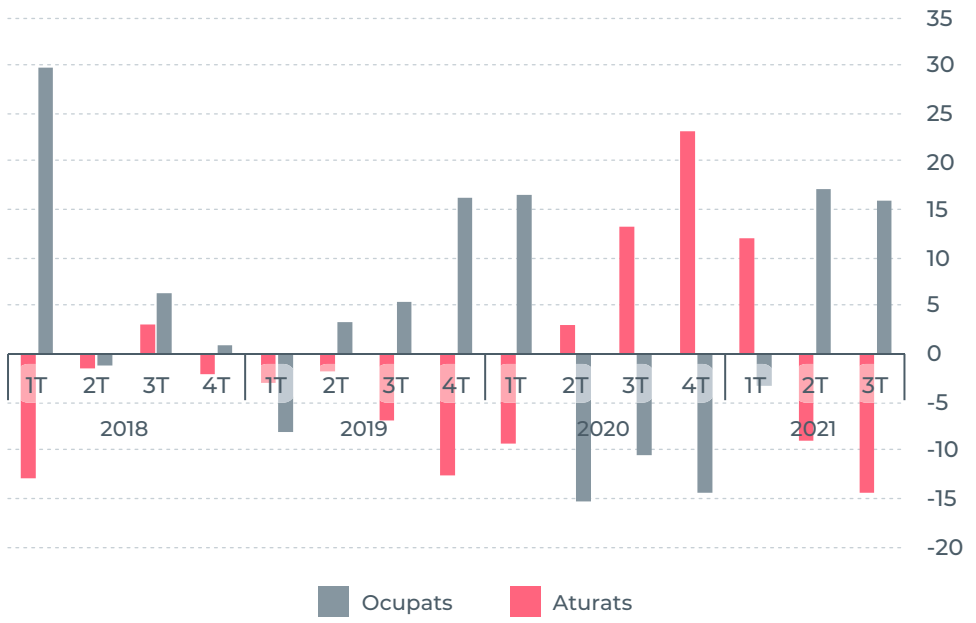

La variació interanual de l'ocupació ha augmentat un 4,63% al tercer trimestre

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

Sembla que el mercat laboral de la zona està generant ocupació a un ritme superior al que havíem vist fins ara. Així, al tercer trimestre d'enguany es registra el major nombre d'ocupats des de 2009. El quadre 4 presenta les xifres d'ocupació sectorial i la seva variació per al tercer trimestre en diversos exercicis. Es pot observar un augment important del sector terciari (amb un valor del 6,44% interanual), que assoleix el 77,07% de l'ocupació total. La indústria ha experimentat un lleuger augment (0,17%), però el percentatge que representa sobre el conjunt de l'ocupació decreix. La construcció cau un 3,97% i registra un nivell d'ocupació sobre el total inferior al 7%, mentre que al 2008 registrava

percentatges superiors al 17%. L'ocupació en l'agricultura incrementa en 800 persones en variació interanual, però sembla que s'estabilitza per sota del 4% de l'ocupació total.

Quadre 4. L'ocupació sectorial a Tarragona. Tercer trimestre. 2018-2021.

TOTAL	2018	2019	2020	2021
Nombre (milers)	344,20	349,60	338,90	354,60
Variació (%)	1,86	1,57	-3,06	4,63
Nombre (milers)	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**
2018	17,60	65,20	24,80	236,50
2019	18,50	61,90	17,40	251,80
2020	11,10	57,20	25,20	245,40
2021	11,90	57,30	24,20	261,20
Pes sectorial (%)	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**
2018	5,11	18,94	7,21	68,71
2019	5,29	17,71	4,98	72,03
2020	3,28	16,88	7,44	72,41
2021	3,51	16,91	7,14	77,07
Variació interanual (%)	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**
2017-18	21,68	9,23	-8,82	-2,61
2018-19	3,49	-6,53	-30,92	4,82
2019-20	-40,00	-7,59	44,83	-2,54
2020-21	7,21	0,17	-3,97	6,44

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

Al tercer trimestre d'enguany es registra el major nombre d'ocupats des de 2009

El nombre d'aturats ha disminuït d'una forma significativa en el període. Com a conseqüència d'això, la taxa d'atur és de l'11,77%, un valor molt inferior al 15,42% del tercer trimestre de 2020 i també lleugerament inferior al de l'any 2019, quan començava a disminuir l'atur a la zona. El gràfic 7 assenyala la variació trimestral d'aquest indicador a l'àrea. Per altra banda, la taxa de la zona continua sent superior a la catalana (10,92%) i bastant inferior a l'espanyola (14,57%), amb la qual fins fa poc anava emparellada.

Gràfic 7. La taxa d'atur (%). 2018-2021.

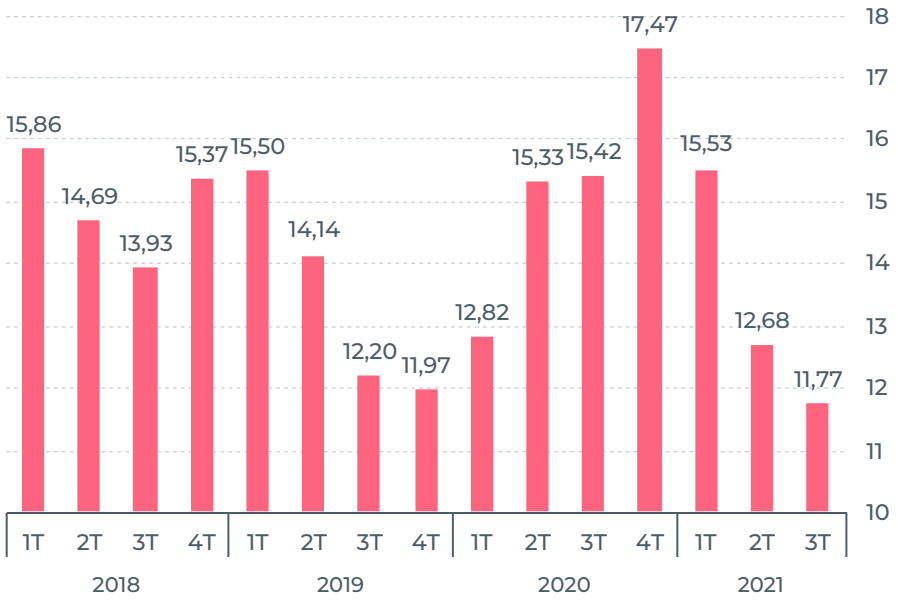

La taxa d'atur és de l'11,77%, inferior al 15,42% del tercer trimestre de 2020

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

El quadre 5 mostra una anàlisi més acurada de la distribució de l'atur a la zona i la seva comparativa. S'hi pot observar com l'atur ha disminuït en els serveis, que registren el 70% de la caiguda interanual, i com només ha augmentat en l'agricultura, que amb 1.300 persones representa el 5,50% del nombre d'aturats i registra la taxa d'atur més elevada (17,93%). En la indústria i la construcció han disminuït tant el nombre global d'aturats com el de persones que busquen feina des de fa més d'un any, que representen el 54,97% del total. Cal dir que, malgrat la tendència a la disminució en el nombre absolut dels aturats que busquen feina des de fa més d'un any, el pes que aquests tenen en el conjunt d'aturats continua sent significatiu i augmenta 11 punts en dades interanuals.

Quadre 5. Els aturats. Anàlisi sectorial. Tercer trimestre. 2018-2021.

(Milers)	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	1a ocupació
2018	55,70	1,40	3,70	2,10	15,20	33,40
2019	48,60	2,00	4,40	2,10	17,00	23,20
2020	61,80	1,30	4,00	2,60	26,60	27,40
2021	47,30	2,60	1,40	1,10	16,10	26,00
Taxa d'atur (%)	**Total**	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**	**Sense 1a ocupació**
2018	13,93	7,37	5,37	7,81	6,04	6,08
2019	12,20	9,76	6,64	10,77	6,32	6,77
2020	15,42	10,48	6,54	9,35	9,78	9,22
2021	11,76	17,93	2,39	4,35	5,81	5,66
Distribució de l'atur (%)	**Total**	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**	**1a ocupació**
2018	100,00	2,51	6,64	3,77	27,29	59,96
2019	100,00	4,12	9,05	4,32	34,98	47,74
2020	100,00	2,10	6,47	4,21	43,04	44,34
2021	100,00	5,50	2,96	2,33	34,04	54,97

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

Malgrat l'augment en l'ocupació i la disminució del nombre d'aturats, el dinamisme del mercat de treball de la zona continua prenent característiques específiques diferents de les que es poden donar als conjunts català i espanyol (quadre 6). D'una banda, el nombre d'ocupats ha augmentat als tres territoris en una taxa similar, tot i que a la zona és lleugerament més baixa que a Catalunya, mentre que l'atur ha disminuït de manera molt superior a la zona, fet que ha permès que la taxa d'atur que registra s'acosti a la mitjana catalana i s'allunyi del major percentatge del conjunt espanyol. D'altra banda, s'observa que la taxa d'activitat continua sent la més baixa.

El dinamisme del mercat de treball de la zona continua prenent característiques específiques

Quadre 6. Visió comparativa dels mercats laborals. Tercer trimestre de 2021.

	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Ocupats (en milers)	20.031	3.479	2.564	360,90	199,6	**354,60**
Aturats (en milers)	3.417	426,70	310,10	43,80	25,50	**47,30**
Taxa d'activitat (%)	59,14	61,52	61,49	63,65	62,86	**59,04**
Taxa d'atur (%)	14,57	10,92	10,79	10,83	11,31	**11,76**
Variació interanual (%)	**Espanya**	**Catalunya**	**Barcelona**	**Girona**	**Lleida**	**Tarragona**
Ocupats	4,45	4,68	4,97	4,61	1,32	**4,60**
Aturats	-8,23	-15,84	-17,96	-4,78	21,43	**-23,71**
Taxa d'activitat	2,27	1,65	1,64	3,11	3,34	**-0,52**
Taxa d'atur	-10,39	-17,46	-19,42	-7,67	15,76	**-23,78**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

Malgrat que les dades de l'atur registrat no s'allunyen de les estimacions de l'EPA, aquestes reflecteixen les xifres per comarques. El gràfic 8 mostra una forta caiguda de l'atur en relació interanual. S'hi observa com, després del fort augment registrat l'any 2020, a partir del març d'aquest exercici els valors han anat disminuint fins a presentar una caiguda significativa de la variació interanual.

Les dades de l'atur registrat mostren una forta caiguda en relació interanual

Gràfic 8. Variació interanual (%) i en nombre absolut de l'atur registrat al conjunt provincial. 2018-2021.

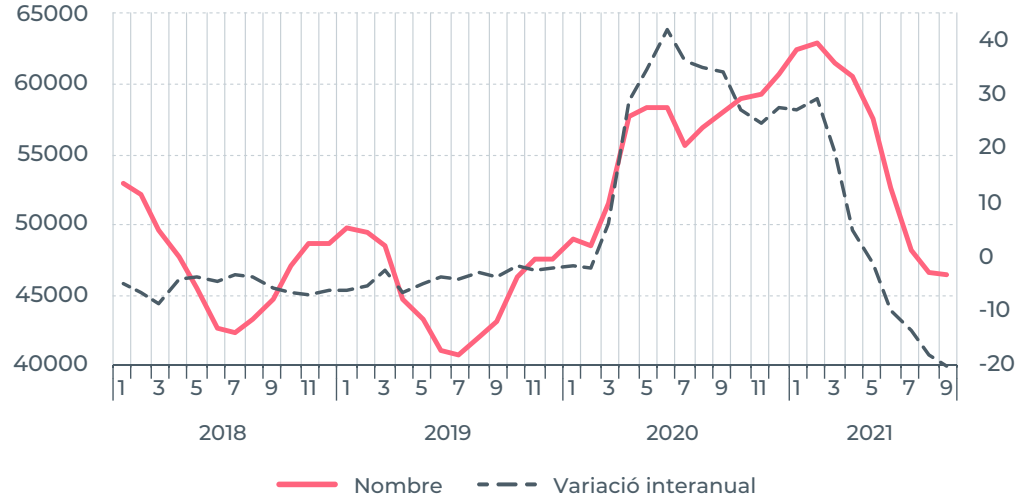

El nombre d'aturats ha disminuït en totes les comarques, mentre que en relació amb 2019 la xifra és un 7,54% superior en el conjunt provincial

Nota: Nombre absolut, a l'eix de l'esquerra, i variació, al de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

El quadre 7 distribueix aquestes xifres d'atur per comarques i les compara amb el tercer trimestre dels dos anys anteriors. Respecte de 2020, el nombre d'aturats ha disminuït en totes les comarques, mentre que en relació amb 2019 la xifra és un 7,54% superior en el conjunt provincial, amb major incidència al Camp de Tarragona (8,43%) que a les Terres de l'Ebre (4,24%). Les comarques que tenen més dificultats per assolir l'atur de 2019 són el Baix Camp, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Tarragonès i la Terra Alta, que es troben per sobre de la mitjana provincial.

Quadre 7. Variació comarcal de l'atur registrat. Setembre de 2019-2021.

	2019	2020	2021	Var 2019/2021 (%)	Var. 2020/2021 (%)
Alt Camp	2.544	3.176	2.613	2,71	-17,73
Baix Camp	10.588	14.556	11.453	8,17	-21,32
Baix Ebre	4.126	5.211	4.216	2,18	-19,09
Baix Penedès	7.036	9.078	7.669	9,00	-15,52
Conca de Barberà	721	948	827	14,70	-12,76
Montsià	3.610	4.651	3.872	7,26	-16,75
Priorat	337	433	361	7,12	-16,63
Ribera d'Ebre	1.044	1.230	1.046	0,19	-14,96
Tarragonès	12.814	18.270	13.987	9,15	-23,44
Terra Alta	355	442	388	9,30	-12,22
Camp de Tarragona	**34.040**	**46.461**	**36.910**	**8,43**	**-20,56**
Terres de l'Ebre	**9.135**	**11.534**	**9.522**	**4,24**	**-17,44**
Província	**43.175**	**57.995**	**46.432**	**7,54**	**-19,94**
Total Catalunya	372.623	478.201	378.470	1,57	-20,86

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

5. Els expedients de regulació d'ocupació

Els treballadors afectats per ERTO específics per la Covid-19 l'exercici de 2020 fins al setembre a la zona van ser 67.103, i l'any actual han estat 6.779. La caiguda és del 89,90% (quadre 8), i el nombre d'expedients ha disminuït un 89,97%. Al conjunt català s'ha passat de 849.405 treballadors el 2020 fins al setembre a 95.083 el 2021. Per tant, la disminució ha estat del 88,81%, un valor lleugerament inferior al de la zona i que representa passar del 7,90% dels treballadors catalans afectats l'any 2020 a un 7,13%. Sembla que s'està sortint d'aquesta regulació d'ocupació específica que ha originat la pandèmia, tot i que encara hi ha un nombre important de treballadors afectats per aquestes condicions d'ocupació. Això posa de manifest que aquest instrument ha servit per mantenir ocupació i permetre trobar vies per augmentar-la sense afectar en gran mesura l'estructura ocupacional de les empreses.

Els treballadors afectats per ERTO específics per la Covid-19 a la zona han estat 6.779 al 2021

Al quadre també es pot valorar la situació comarcal dels ERTO l'any 2021 en relació amb l'exercici anterior (acumulat fins al setembre). La disminució ha estat significativa en totes les comarques, però destaquen per la seva davallada en treballadors les comarques del Baix Camp, la Conca de Barberà i el Tarragonès. La disminució més significativa en el nombre d'expedients també es registra en les mateixes comarques més el Baix Penedès. En general, la disminució ha estat superior al Camp de Tarragona que a les Terres de l'Ebre. Per contra, les comarques amb major permanència relativa dels ERO són, pel que fa al nombre de treballadors, el Baix Ebre, el Montsià i el Priorat.

Quadre 8. Els expedients de regulació d'ocupació l'any 2021 fins al setembre.

	Nombre		Distribució comarcal (%)		Variació 2020/2021 (%)	
	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors
Alt Camp	37	757	3,67	11,17	-92,97	-88,31
Baix Camp	138	599	13,70	8,84	-94,48	-95,52
Baix Ebre	202	1.199	20,06	17,69	-80,18	-71,21
Baix Penedès	100	1.277	9,93	18,84	-91,12	-87,69
Conca de Barberà	12	36	1,19	0,53	-94,37	-99,11
Montsià	175	769	17,38	11,34	-79,60	-78,00
Priorat	14	126	1,39	1,86	-88,24	-70,63
Ribera d'Ebre	17	67	1,69	0,99	-89,24	-85,21
Tarragonès	290	1.891	28,80	27,89	-91,53	-92,10
Terra Alta	22	58	2,18	0,86	-76,84	-84,02
Camp de Tarragona	**591**	**4.686**	**58,69**	**69,13**	**-92,53**	**-92,01**
Terres de l'Ebre	**416**	**2.093**	**41,31**	**30,87**	**-80,47**	**-75,30**
Província	**1.007**	**6.779**	**100**	**100**	**-89,97**	**-89,90**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

La dinàmica de les diferents comarques pel que fa a la disminució dels treballadors afectats ha estat diversa, i això ha comportat una modificació del posicionament relatiu de cada comarca en el conjunt de la província. En aquest sentit, han estat determinants tant la significació de la seva estructura productiva com les dinàmiques de recuperació de l'activitat en funció de l'apertura que permetia l'evolució de la pandèmia. Al gràfic 9 es pot apreciar aquesta variació relativa, amb un augment del pes de l'Alt Camp, el Baix Ebre i el Baix Penedès, i una disminució a la resta de comarques, amb una especial incidència al Baix Camp i el Tarragonès.

Gràfic 9. Distribució dels treballadors afectats per ERO (%). Acumulat gener-setembre (2020-2021).

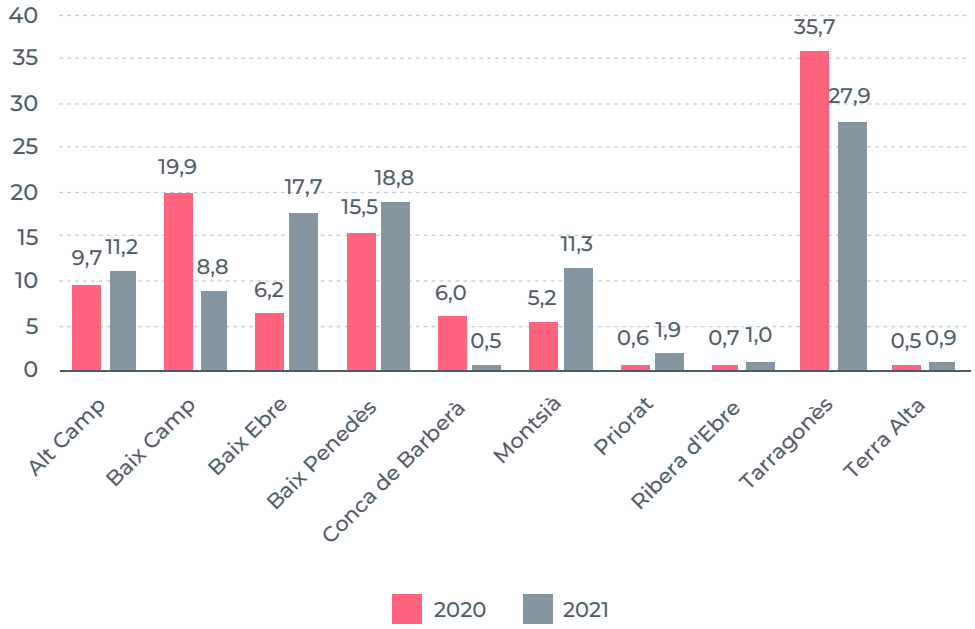

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

La dinàmica de les diferents comarques pel que fa a la disminució dels treballadors afectats ha estat diversa

6. La contractació laboral

Segons les dades acumulades, a la zona la contractació laboral ha augmentat fins al setembre de 2021 en relació amb l'any anterior, si bé encara es troba lluny de les dades de 2019. Al conjunt català la situació és la mateixa, però la recuperació ha estat superior pel descens més elevat que es va registrar entre l'any 2019 i el 2020 a Catalunya (del 37,9% davant del 29,5% a Tarragona). Aquest descens superior d'aleshores permet una recuperació superior en dades interanuals al setembre de 2021.

Si comparem les dades de l'any actual amb les de 2019 —els períodes comparables per veure la remuntada de la pandèmia—, observem que la zona no ha arribat a la contractació d'aleshores pel fort descens en la contractació indefinida durant l'exercici actual. Això implica un nivell de contractació total del -8,92% respecte de l'any 2019, mentre que al conjunt català la diferència és del -1,04%, amb una diferència notòria entre el descens de la contractació indefinida (-43,65%) i la temporal (-2,07%).

Quadre 9. La contractació laboral a la zona i a Catalunya. 2019-2021 (acumulat fins al setembre).

	Any			Variació 2019-21		Variació 2020-21	
Tarragona	**2019**	**2020**	**2021**	**Absolut**	**Relatiu (%)**	**Absolut**	**Relatiu (%)**
Indefinit	41.282	18.599	23.263	-18.019	-43,65	4.664	25,08
Temporal	209.301	158.114	204.976	-4.325	-2,07	46.862	29,64
TOTAL	**250.583**	**176.713**	**228.239**	**-22.344**	**-8,92**	**51.526**	**29,16**
Catalunya	**2019**	**2020**	**2021**	**Absolut**	**Relatiu (%)**	**Absolut**	**Relatiu (%)**
Indefinit	335.238	233.739	296.139	-39.099	-11,66	62.400	26,7
Temporal	1.990.936	1.643.244	2.005.921	14.985	0,75	362.677	22,07
TOTAL	**2.326.174**	**1.443.241**	**2.302.060**	**-24.114**	**-1,04**	**858.819**	**59,51**
Tarragona/ Catalunya	**2019**	**2020**	**2021**	**Absolut**	**Relatiu (%)**	**Absolut**	**Relatiu (%)**
Indefinit	12,31	7,96	7,86	-4,46	-36,21	-0,10	-1,28
Temporal	10,51	9,62	10,22	-0,29	-2,80	0,60	6,20
TOTAL	**10,77**	**12,24**	**9,91**	**-0,86**	**-7,96**	**6,00**	**-19,03**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

La contractació laboral ha augmentat fins al setembre de 2021 en relació amb l'any anterior, si bé encara es troba lluny de les dades de 2019

El mercat laboral de la zona ha perdut pes relatiu en el conjunt de contractacions de Catalunya. Cal recordar que depèn d'un turisme molt estacional i amb un pes significatiu sobre el conjunt de les contractacions, així com d'una població agrària percentualment superior respecte del total català que també es caracteritza per un component fort d'estacionalitat. Tot això determina que el pes que la contractació de l'àrea té en el conjunt català sigui proporcionalment molt elevat pel que fa a les contractacions temporals i excessivament baix pel que fa a les contractacions indefinides. També cal tenir en compte que la base productiva té una certa especialització en sectors poc intensius en mà d'obra i amb un valor del PIB molt elevat. Aquestes circumstàncies causen una ocupació proporcionalment inferior a la catalana, tot i el dinamisme dels serveis durant els darrers anys, caracteritzat per un excessiu ús de la contractació temporal.

El mercat laboral de la zona ha perdut pes relatiu en el conjunt de contractacions de Catalunya

Al gràfic 10 ressalta d'una manera molt clara el pes que la contractació temporal té a la zona i mostra un 2019 molt positiu pel pes puntual de la contractació indefinida, una línia de canvi que es va veure truncada pels efectes de la pandèmia.

Gràfic 10. Nombre dels contractes laborals. 2019-2021 (gener a setembre).

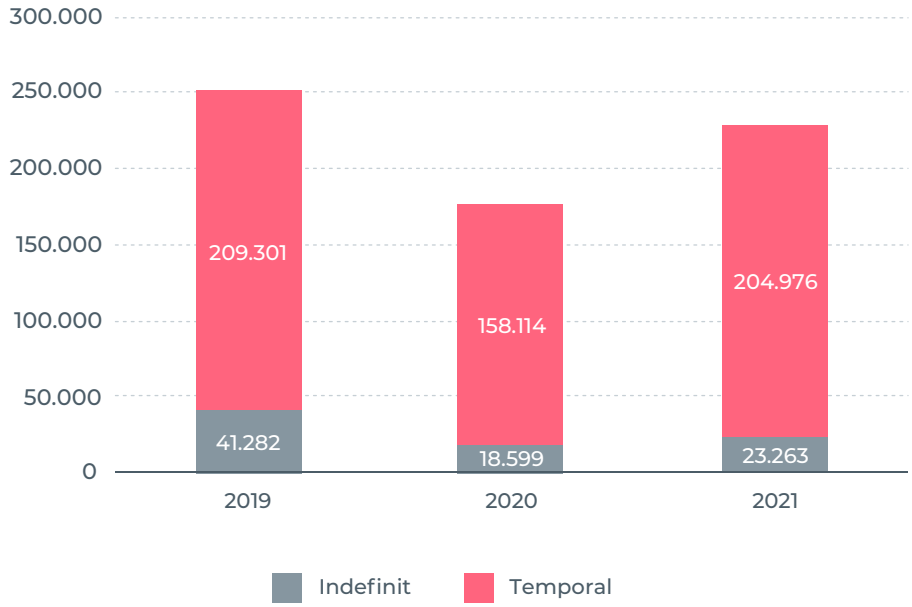

Destaca el pes que la contractació temporal té a la zona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

7. La distribució comarcal de l'afiliació a la Seguretat Social

El nombre d'afiliacions a la Seguretat Social ha augmentat al mes de setembre d'una manera notòria en relació amb l'any anterior (quadre 10). La variació s'ajusta a la recuperació de l'ocupació i també a l'increment de contractacions. En aquest cas, l'increment registrat a la zona és superior al que s'ha registrat al conjunt català, un fet que s'ha donat en tots els sectors d'activitat, amb l'excepció de l'agricultura.

Per sectors, l'increment més elevat s'ha manifestat en l'activitat de serveis (5,68%), ja que en la resta de grups d'activitat queda per sota del 3%. A més, l'augment ha estat més alt al Camp de Tarragona (5,44%) que a les Terres de l'Ebre (2,51%), i per comarques, ressalten el Baix Camp, el Baix Penedès, el Priorat i el Tarragonès, que registren xifres per sobre de la mitjana catalana.

El nombre d'afiliacions a la Seguretat Social ha augmentat al mes de setembre en relació amb l'any anterior

Quadre 10. Variació interanual (%) de les afiliacions a la Seguretat Social. Setembre de 2021.

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Alt Camp	4,77	0,94	1,57	1,65	1,60
Baix Camp	5,52	0,47	2,24	6,21	5,06
Baix Ebre	3,28	3,03	0,34	3,21	2,94
Baix Penedès	3,85	1,68	4,17	5,29	4,64
Conca de Barberà	-0,20	1,48	3,26	2,41	2,04
Montsià	-2,18	2,29	6,73	3,51	2,87
Priorat	8,70	3,56	2,69	3,93	4,60
Ribera d'Ebre	2,49	2,80	-6,74	1,30	0,93
Tarragonès	6,81	4,23	4,33	7,85	7,09
Terra Alta	-1,71	2,84	-4,92	1,58	0,63
Camp de Tarragona	**5,34**	**2,17**	**3,40**	**6,33**	**5,44**
Terres de l'Ebre	**0,37**	**2,68**	**0,90**	**3,00**	**2,51**
Província de Tarragona	**2,52**	**2,27**	**2,85**	**5,68**	**4,82**
Catalunya	4,76	1,61	2,79	3,90	3,52

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

L'exercici de 2021 ha estat d'una prudència temorosa fins al juliol

Tot i l'augment d'afiliacions del mes de setembre, si s'amplia la perspectiva (gràfic 11), es pot observar com l'exercici de 2021 ha estat d'una prudència temorosa fins al juliol, ben al contrari que els mateixos mesos de 2020, quan no es va considerar la gravetat de l'efecte de la pandèmia. D'altra banda, al gràfic també es pot veure la línia més continuada dels treballadors autònoms i les fortes oscil·lacions dels treballadors per compte de tercers. Cal destacar que els primers tenen una rellevància important en l'impuls de l'indicador del total. Fins a cert punt, varien d'una manera diferent: el nombre d'autònoms és més constant, mentre que el nombre de treballadors per compte de tercers està més relacionat amb la temporalitat de l'ocupació a la zona.

Gràfic 11. Variació interanual (%) dels afiliats al règim general per compte de tercers i dels treballadors per compte propi. 2019-2021.

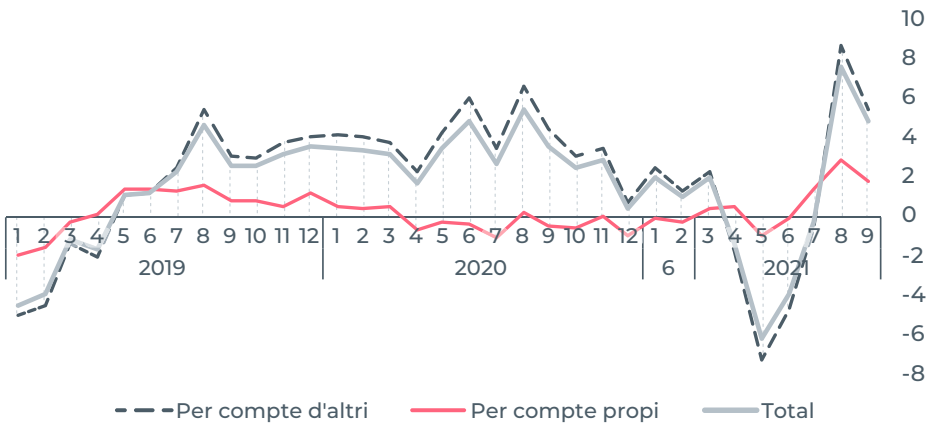

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

8. La dinàmica empresarial

Les dades del DIRCE sobre l'oferta empresarial presenten la informació a final del període i no permeten establir les conseqüències directes de la pandèmia sobre l'oferta empresarial a l'any 2020. Tanmateix, això sí que es pot fer de manera indirecta considerant l'augment dels autònoms i de les cotitzacions a la Seguretat Social, que han anat millorant al llarg de l'exercici de 2021. Un altre indicador per observar que la pandèmia no ha estat tan devastadora en l'oferta empresarial de la zona són les dades de procediments concursals que generalment s'utilitzen per a societats. Comparant les dades dels quatre trimestres de l'any 2020 amb els dos anys anteriors (quadre 11), es pot observar com aquestes dades no han augmentat en relació amb exercicis anteriors. En canvi, sí que es veu una major incidència relativa en el terciari.

La pandèmia no ha estat tan devastadora en l'oferta empresarial de la zona

Quadre 11. Nombre d'empreses concursades. 2018-2020.

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
2018	1	8	13	53	75
2019	1	9	8	52	70
2020	2	6	5	52	65
Distribució (%)	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**	**Total**
2018	1,33	10,67	17,33	70,67	100
2019	1,43	12,86	11,43	74,29	100
2020	3,08	9,23	7,69	80,00	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Si es considera el nombre d'empreses concursades segons la grandària, ja sigui per volum de vendes o nombre de treballadors (gràfics 12 i 13), es pot observar com les més perjudicades en l'exercici de 2020 van ser les que tenen volums de vendes de fins a 250.000 euros. A més, la incidència va augmentar l'any 2020 entre les de més de 5 milions. En canvi, el nombre d'empreses afectades en els altres trams de vendes va ser inferior l'any 2020.

Gràfic 12. Nombre d'empreses concursades per milions de la xifra de negoci. 2018-2020.

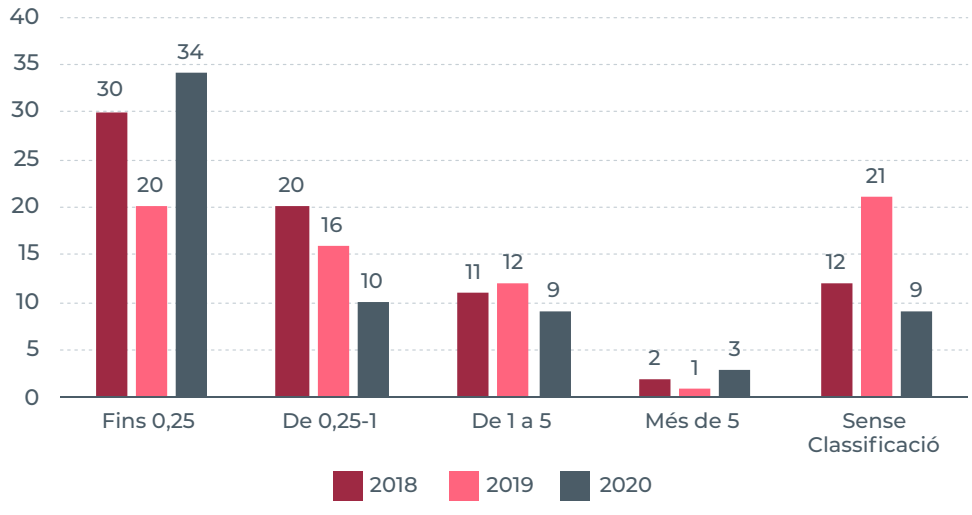

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Gràfic 13. Nombre d'empreses concursades per nombre de treballadors. 2018-2020.

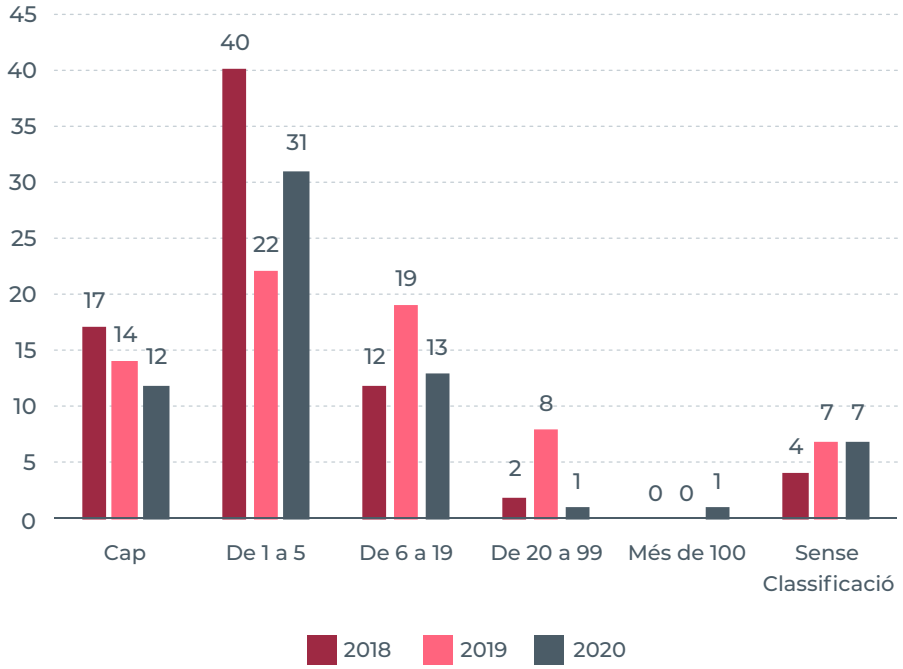

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

L'indicador de creació de noves societats recupera els valors previs a 2020

En l'exercici de 2020, la distribució d'empreses segons el nombre de treballadors (gràfic 13) registra una major incidència en les que tenen fins a 19 treballadors. Fent una valoració dels aspectes assenyalats anteriorment, podem dir que les empreses concursades no han augmentat l'any 2020 respecte d'anys anteriors i que la pandèmia ha afectat d'una manera més intensa les del sector dels serveis amb volums de vendes inferiors als 250 mil euros i menys de 20 treballadors, així com les que fa més de 8 anys que es van constituir (que representaren el 56,45% d'aquestes, un percentatge superior al dels altres dos anys). És a dir, empreses petites a les quals, tot i tenir una certa estructura i una experiència de funcionament, els efectes de la pandèmia segurament devien afectar d'una manera decisòria.

En l'exercici de 2020 la creació de noves societats es va veure afectada, però aquest indicador s'ha recuperat al 2021 (quadre 12). Així, s'observen valors més positius, amb un augment significatiu respecte de l'exercici anterior pel que fa a les noves societats. En canvi, les ampliacions de capital registren xifres més moderades, amb una capitalització fins a l'agost inferior a la de 2020. El pes que té aquest indicador de dinamisme empresarial a la zona, continua sent relativament baix. Són especialment baixes les ampliacions de capital, no tant pel nombre com per la recapitalització.

Quadre 12. Les societats creades a Tarragona fins a l'agost. 2018-2021.

	Constituïdes		Augment del Capital	
	Nombre de societats	Capital	Nombre de Societats	Capital
2018	865	25.151	263	88.280
2019	927	43.676	290	102.743
2020	640	21.385	208	91.272
2021	937	30.061	253	73.662
Variació (%)				
2019	7,17	73,66	10,27	16,38
2020	-30,96	-51,04	-28,28	-11,16
2021	46,41	40,57	21,63	-19,29
Pes Catalunya (%)				
2018	6,88	5,12	5,89	3,34
2019	7,20	4,92	6,47	3,57
2020	6,78	3,07	6,00	3,25
2021	6,90	4,91	5,86	3,07

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

9. La construcció residencial

Els indicadors de la construcció, tant pel que fa al PIB com pel que fa a l'ocupació creada els darrers mesos, han tingut un comportament a la baixa. La zona no queda al marge d'aquesta dinàmica (gràfic 14), que s'inicia amb la caiguda del nombre d'habitatges iniciats l'any 2020 i que sembla seguir durant la meitat de 2021. Aquestes dades divergeixen de les dades de 2019, quan es va observar una certa recuperació del nombre dels habitatges iniciats. Aquesta dinàmica s'ha manifestat en ritmes diferents, ja que a les Terres de l'Ebre la disminució en la creació d'habitatges va començar un any abans que al Camp de Tarragona, i el mateix passa amb els habitatges acabats, que a l'Ebre disminueixen a partir de 2019 i al Camp ho fan a partir de 2020.

Gràfic 14. Habitatges iniciats i acabats al Camp de Tarragona (CT) i a les Terres de l'Ebre (TE). Gener-juny de 2021.

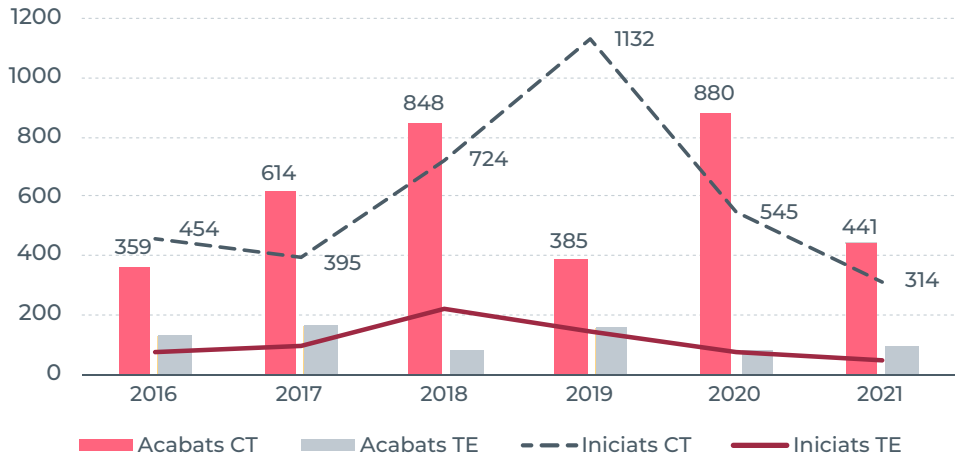

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Drets Socials (Generalitat de Catalunya).

En establir la relació entre els habitatges iniciats i els acabats (quadre 13), podem determinar el dinamisme de l'activitat. Si la relació és superior a la unitat, s'inicien més habitatges que no pas s'acaben, mentre que si està per sota, el fenomen és el contrari, cosa que assenyala una baixada o frenada de les expectatives pel període. El quadre 13 mostra un cert dinamisme en aquesta relació des de 2017 fins a 2020, amb màxims a l'any 2019, encara que a la zona aquest dinamisme sempre és inferior al del conjunt català. Aquest indicador ha experimentat un fre l'any 2021 i ha estat més elevat a la zona que al conjunt català.

La relació entre els habitatges iniciats i els acabats determina el dinamisme de l'activitat

Quadre 13. Habitatges iniciats per cadascun dels acabats l'any anterior. 2017-2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Alt Camp	2,57	0,75	0,27	1,15	0,39
Baix Camp	0,80	1,06	0,45	1,48	0,27
Baix Ebre	0,92	1,56	1,68	0,34	0,70
Baix Penedès	0,61	0,21	2,40	3,17	2,87
Conca de Barberà	1,33	2,18	0,78	0,19	1,00
Montsià	0,56	1,13	1,44	0,61	0,45
Priorat	0,50	0,60	2,00	3,00	0,57
Ribera d'Ebre	0,67	4,40	2,00	1,25	0,00
Tarragonès	1,72	2,18	4,56	1,15	0,28
Terra Alta	0,00	3,67	0,00	0,63	1,00
Camp de Tarragona	*1,10*	*1,18*	*1,33*	*1,42*	*0,36*
Terres de l'Ebre	*0,71*	*1,37*	*1,74*	*0,47*	*0,53*
Província	**1,00**	**1,22**	**1,37**	**1,14**	**0,37**
TOTAL CATALUNYA	**2,05**	**2,11**	**1,94**	**1,29**	**0,56**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Drets Socials (Generalitat de Catalunya).

El sector experimenta transaccions immobiliàries d'habitatge en augment si considerem les hipoteques signades. No obstant això, si s'observa el quadre 14, en què es relacionen aquestes hipoteques amb el nombre d'habitatges acabats, es pot valorar la importància que té en el mercat la compravenda d'habitatges que són propietat de patrimonis particulars més que no pas d'obra nova. Aquest fet pot ser interessant per la rehabilitació com a activitat del sector, però no per potenciar el dinamisme que genera. En els darrers anys, la relació entre les hipoteques i l'habitatge nou és més baixa a la zona que al conjunt català.

La compravenda d'habitatges que són propietat de patrimonis particulars té major importància que la d'obra nova

Quadre 14. El nombre d'habitatges acabats i la seva relació amb les hipoteques d'habitatge. 2017-2021.

	Nombre hipoteques		Habitatges acabats		Relació habitatges/ hipoteques	
	Tarragona	Catalunya	Tarragona	Catalunya	Tarragona	Catalunya
2017	5.191	50.881	777	6.892	14,97	13,55
2018	5.849	58.136	500	3.490	8,55	6,00
2019	6.253	58.699	250	4.012	4,00	6,83
2020	6.946	63.598	509	5.418	7,33	8,52
2021	3.701	33.730	536	6.912	14,48	20,49
Total període	27.940	265.044	2.572	26.724	9,21	10,08

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i del Departament de Drets Socials (Generalitat de Catalunya).

10. La variació de preus

L'indicador negatiu de preus que s'observà en l'exercici de 2020 ha canviat de cop a partir del març, primer tímidament i després amb empenta fins arribar a un IPC del 4% interanual a la zona al mes de setembre, una xifra similar a la del conjunt espanyol i lleugerament superior a la de Catalunya, del 3,7% (gràfic 15). A més, la inflació subjacent al conjunt d'Espanya (sense productes energètics ni alimentaris sense elaborar) es troba al voltant de l'1%. Les expectatives estan posades en el fet que la repercussió en els preus dels productes energètics i, principalment, l'electricitat és conjuntural. Tanmateix, això no vol dir que no hi hagi repercussió en l'augment dels preus dels *inputs*; de fet, amb les dificultats de subministrament que s'hi afegeixen, això pot implicar que el que avui s'està relativitzant generi una dinàmica que compliqui la recuperació.

Gràfic 15. Variació interanual de l'IPC (%). 2020-2021.

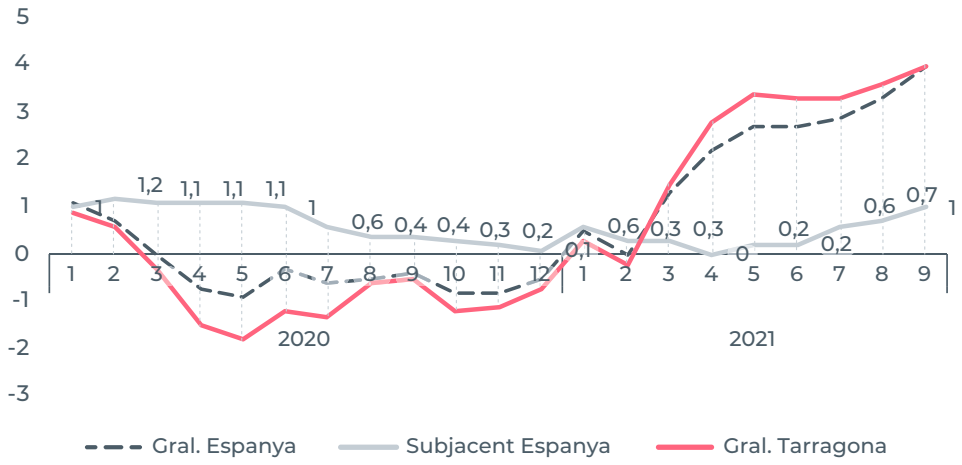

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

L'IPC és del 4% interanual a la zona al mes de setembre, una xifra similar a la del conjunt espanyol i lleugerament superior a la de Catalunya, del 3,7%

El quadre 15 mostra que l'índex de preus en base 2016 es manté relativament baix, en 107,845 a la zona, una xifra lleugerament inferior a la de les altres àrees. Per sobre d'aquest valor només hi ha tres grups: aliments i begudes no alcohòliques, habitatge i transports. Tota la resta es troben per sota i alguns per sota dels 100 punts. Si considerem la variació interanual de setembre a la zona, només hi ha dos grups per sobre del 4%: habitatge (17,%) i transports (10,7%). La resta es troba molt per sota i alguns mostren disminucions de preus.

L'índex de preus en base 2016 es manté relativament baix, en 107,845 a la zona

Quadre 15. L'índex de preus al consum. Setembre de 2021 (Base 100 = any 2016).

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general (Base 100 = Any 2016)	107,84	108,08	107,88
Aliments i begudes no alcohòliques	108,47	109,54	108,05
Begudes alcohòliques i tabac	104,64	105,18	105,23
Vestit i calçat	100,78	99,92	100,17
Habitatge	118,04	114,41	116,68
Parament de la llar	99,23	102,83	101,61
Medicina	102,12	104,12	103,13
Transports	115,48	114,26	114,27
Comunicacions	101,08	99,84	100,24
Esbarjo i cultura	99,48	101,58	100,24
Ensenyament	99,72	100,21	103,78
Hotels, cafès i restaurants	106,42	108,36	108,79
Altres béns i serveis	106,43	107,91	105,79

Índex interanual (%). Març 2021

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	4,00	3,70	4,00
Aliments i begudes no alcohòliques	0,50	1,50	1,80
Begudes alcohòliques i tabac	0,00	-0,10	0,30
Vestit i calçat	1,10	1,10	1,10
Habitatge	17,00	12,40	14,50
Parament de la llar	1,30	0,60	0,90
Medicina	0,20	0,90	0,80
Transports	10,70	10,00	9,80
Comunicacions	-2,80	-2,90	-2,80
Esbarjo i cultura	-0,20	1,20	0,90
Ensenyament	-4,20	-3,70	0,00
Hotels, cafès i restaurants	0,20	1,00	1,40
Altres béns i serveis	0,90	1,40	0,90

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Al gràfic 16 es presenta la variació de l'indicador interanual per subgrups i es detalla, per a l'àrea, els que registren valors superiors al general del 4% (gràfic 16). Entre aquests, destaca el d'electricitat i combustibles (35,7%) i el d'ús de vehicles personals (14%). Més enrere, begudes no alcohòliques (7,2%), per efectes impositius sobre el sucre, i serveis hospitalaris (6,4%), probablement per pressió de la demanda.

Gràfic 16. L'IPC dels subgrups més alcistes. Setembre 2021.

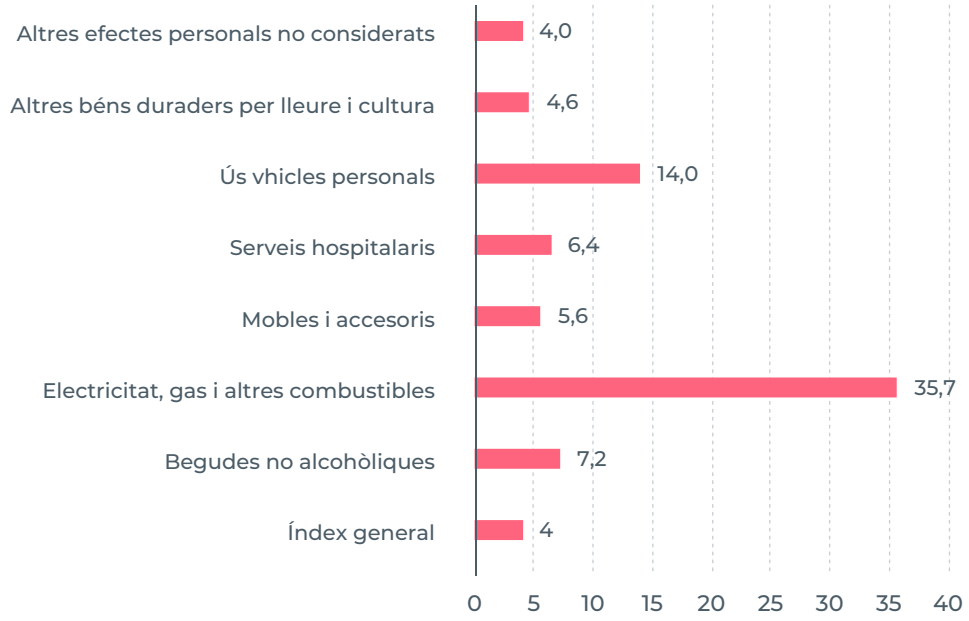

L'indicador interanual per subgrups destaca el d'electricitat i combustibles (35,7%) i el d'ús de vehicles personals (14%)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

11. El finançament de l'economia

Al segon trimestre de 2021, l'estalvi augmenta un 6,22% en dades interanuals i el crèdit disminueix un 0,79% en relació interanual. En variació trimestral, els dipòsits experimenten un augment continuat des de principis de 2020 i els crèdits, una disminució en els darrers trimestres. Hi ha una massa d'estalvi important, i aquest és un element determinant per impulsar la demanda. Tanmateix, aquesta no és l'opció preferent dels consumidors, que prefereixen l'estalvi, tot i els ritmes de la inflació. Pel que fa al crèdit i la seva disminució. Aquest moviment baixista continuat des de 2017 determina dificultats pel funcionament de l'economia i les previsions en la inversió.

Quadre 16. Els crèdits i els dipòsits bancaris a Tarragona (en milions d'euros). 2017-2021.

		Total		Variació interanual (%)		Variació trimestral (%)		Crèdit/ Dipòsits*100
		Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Palanquejament
2017	1T	16.198	11.841	-4,69	-1,48	-0,60	-1,89	136,80
	2T	16.022	11.977	-6,41	-1,68	-1,09	1,15	133,77
	3T	15.727	12.257	-5,34	-0,10	-1,84	2,34	128,31
	4T	15.649	10.795	-3,96	-10,56	-0,50	-11,93	144,97
2018	1T	15.553	10.704	-3,98	-9,60	-0,61	-0,84	145,30
	2T	15.196	11.041	-5,16	-7,81	-2,30	3,15	137,63
	3T	14.875	11.132	-5,42	-9,18	-2,11	0,82	133,62
	4T	14.615	11.256	-6,61	4,27	-1,75	1,11	129,84
2019	1T	14.529	11.306	-6,58	5,62	-0,59	0,44	128,51
	2T	14.892	11.896	-2,00	7,74	2,50	5,22	125,18
	3T	14.540	11.866	-2,25	6,59	-2,36	-0,25	122,53
	4T	14.559	12.909	-0,38	14,69	0,13	8,79	112,78
2020	1T	14.443	12.176	-0,59	7,70	-0,80	-5,68	118,62
	2T	14.974	13.016	0,55	23,73	3,68	6,90	115,04
	3T	14.716	13.128	1,21	10,64	-1,72	0,86	112,10
	4T	14.872	13.387	2,15	3,70	1,06	1,97	111,09
2021	1T	14.752	13.577	2,14	11,51	-0,81	1,42	108,65
	2T	14.855	13.825	-0,79	6,22	0,70	1,83	107,45

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Banc d'Espanya.

Al segon trimestre de 2021, l'estalvi augmenta un 6,22% en dades interanuals i el crèdit disminueix un 0,79%

Al primer trimestre de 2018 es preveia un palanquejament de 145,30 i les darreres dades de 2021 registren un 107,45

El gràfic 17 mostra aquesta dinàmica i el resultat del palanquejament. S'hi pot observar la disminució dels crèdits fins al primer trimestre de 2020, quan s'estabilitzen com a conseqüència de les millors condicions de finançament com a mecanisme per contrarestar els efectes econòmics de la pandèmia. En canvi, a partir del primer trimestre de 2017, els dipòsits tenen una línia clarament ascendent molt superior a la caiguda del crèdit, cosa que comporta una caiguda dels nivells de palanquejament de l'economia. Al primer trimestre de 2018 es preveia el valor de 145,30 i les darreres dades de 2021 registren un 107,45.

Gràfic 17. Els crèdits i els dipòsits (en milions d'euros) i el palanquejament. 2017-2021.

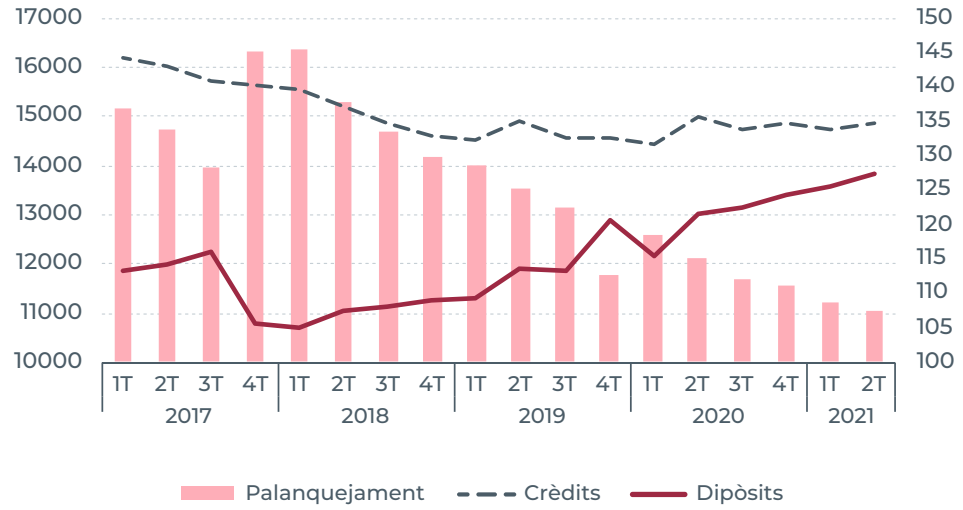

Nota: El palanquejament a l'eix de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

Com a contrapunt a la caiguda del crèdit bancari en l'economia de l'àrea, el crèdit hipotecari es manté a l'alça des del quart trimestre de 2020. Pel que fa al capital invertit en la creació de noves societats o en les societats existents, no té el mateix impuls, ja que hi ha una elevada precaució des de principis de 2019. Aquests dos indicadors donen una idea de la dinàmica inversora a la zona i mostren (gràfic 18) com l'augment interanual del crèdit a partir del quart trimestre de 2019 ha pogut ser un element notori pel finançament hipotecari i per la inversió en capital societari. Tot i així, cal considerar que aquests conceptes d'inversió tenen poc pes en el total del crèdit concedit (eix de la dreta del gràfic). Això indica la major importància del crèdit pel funcionament de l'activitat econòmica que per la inversió.

Gràfic 18. Variació creditícia i el seu pes en el crèdit hipotecari i el nou capital societari (en milions d'euros i percentatge). 2018-2021.

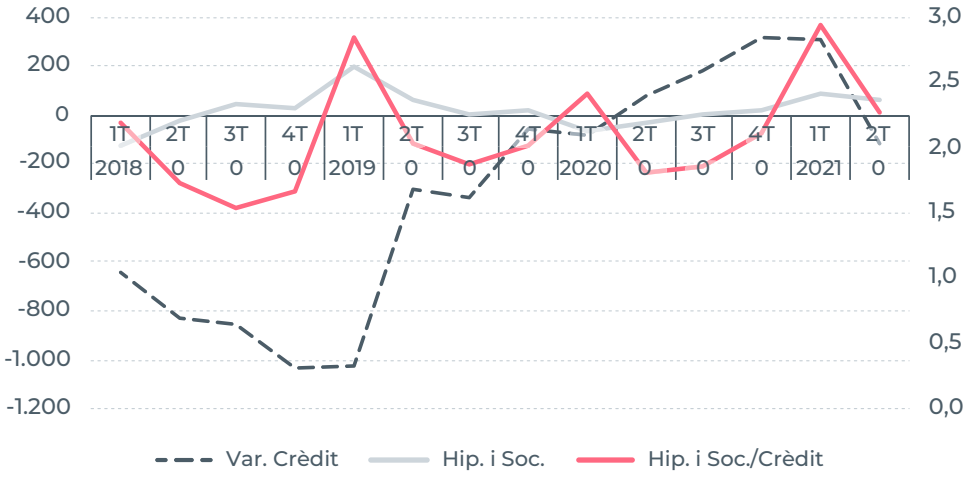

Nota: Hipoteques i nou capital societari sobre crèdits (Hip. i Soc./Crèdit), a l'eix de la dreta.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i Banc d'Espanya.

12. El comerç amb l'exterior

Tal com es pot observar al gràfic 19, el comerç de béns amb l'exterior està experimentant un dinamisme important al llarg de 2021, i no només en relació amb l'exercici anterior (que es va veure molt afectat per la pandèmia), ja que s'acosta als nivells de 2019, amb un important increment durant tot aquest exercici.

El comerç de béns amb l'exterior està experimentant un dinamisme important al llarg de 2021

Gràfic 19. Les exportacions i importacions de Tarragona (en milers d'euros). 2019-2021.

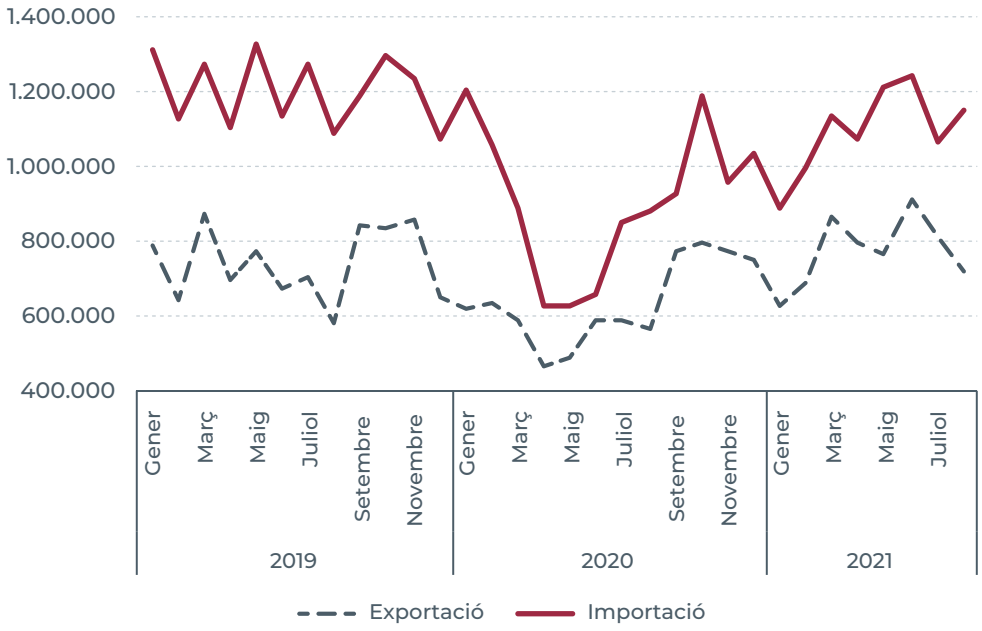

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Les exportacions han augmentat un 36,25% i les importacions ho han fet un 28,86%

Les exportacions han augmentat un 36,25% en dades interanuals del mes d'agost i les importacions ho han fet en un 28,86%. Cal destacar el descens de les exportacions (13,3%) i de les importacions (24,6%) registrat fins l'agost de 2020 en relació amb l'any anterior.

Quadre 17. Les exportacions i importacions a Tarragona. 2020-2021.

	Any 2020		Any 2021	
En milers d'euros	**Exportació**	**Importació**	**Exportació**	**Importació**
Gener	617.374	1.202.435	629.190	883.885
Febrer	632.181	1.053.612	688.909	994.511
Març	585.372	887.293	865.709	1.130.636
Abril	468.809	625.112	795.025	1.070.383
Maig	489.202	629.124	763.141	1.205.874
Juny	587.800	656.095	910.659	1.242.992
Juliol	585.764	850.055	807.179	1.065.942
Agost	569.074	881.050	719.820	1.148.434
Setembre	768.622	922.606		
Octubre	793.966	1.186.976		
Novembre	772.426	955.576		
Desembre	746.365	1.034.076		
TOTAL	**7.616.955**	**10.884.010**	**6.179.632**	**8.742.657**

	Any 2020		Any 2021	
Variació interanual (%)	**Exportació**	**Importació**	**Exportació**	**Importació**
Gener	-21,86	-8,23	1,91	-26,49
Febrer	-1,12	-6,50	8,97	-5,61
Març	-32,84	-30,29	47,89	27,43
Abril	-32,96	-43,04	69,58	71,23
Maig	-36,62	-52,55	56,00	91,68
Juny	-12,66	-42,06	54,93	89,45
Juliol	-16,58	-33,18	37,80	25,40
Agost	-1,74	-19,13	26,49	30,35
Setembre	-8,56	-21,95		
Octubre	-4,62	-8,36		
Novembre	-9,65	-22,30		
Desembre	14,48	-3,09		
TOTAL	**-14,48**	**-24,43**	**36,25**	**28,86**

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICEX.

L'any 2020, els indicadors van caure més a la zona que als conjunts espanyol i català. En canvi, al 2021 els indicadors són superiors a l'àrea (quadre 18). Aquest dinamisme incrementa el pes de Tarragona en les vendes catalanes a l'exterior i també n'augmenta el pes en les importacions.

Quadre 18. Comparativa del comerç exterior de la zona (%). 2020-2021.

Àmbit geogràfic	Exportació	Importació
Tarragona 2020	-13,30	-24,60
Tarragona agost 2021	36,20	28,90
Catalunya 2020	-10,30	-18,10
Catalunya agost 2021	25,70	18,40
Espanya 2020	-10,00	-14,70
Espanya agost 2021	22,10	21,60
Tarragona / Catalunya x 100	**Exportació**	**Importació**
2020	11,49	14,38
Agost 2021	11,83	15,27

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Les principals destinacions de les exportacions de la zona es concentren en deu països

El quadre 19 indica les principals destinacions de les exportacions de la zona, que es concentren en deu països, de la qual cosa es poden extreure algunes consideracions. En primer lloc, hi ha un nombre estable d'exportadors, al voltant del 16% del total, que tenen un volum d'exportació creixent i un major pes en el total exportat. En segon lloc, d'aquests deu països que són els principals compradors, sis són de la zona euro, dos són de la Mediterrània (el Marroc i Turquia) i els altres dos són les dues grans potencies econòmiques mundials (els EUA i la Xina).

Quadre 19. Principals destinacions de les exportacions de la zona. 2018-2021.

	2018		2019		2020		Fins agost 2021	
	Nombre	Euros	Nombre	Euros	Nombre	Euros	Nombre	Euros
França	268	1.581	270	1.884	272	1.807	259	1.405
Itàlia	163	990	167	1.142	174	971	160	884
Alemanya	162	917	161	779	165	664	159	578
Portugal	178	703	177	719	187	658	170	478
Països Baixos	96	555	104	412	101	238	90	274
Marroc	76	394	77	377	80	342	64	244
Bèlgica	89	195	98	196	102	181	87	222
Estats Units	81	394	96	398	95	271	84	211
Turquia	50	237	39	203	39	227	40	179
Xina	39	102	48	123	41	164	33	164
Total parcial	**500**	**6.068**	**517**	**6.233**	**518**	**5.523**	**470**	**4.639**
TOTAL	**3.048**	**8.508**	**3.006**	**8.906**	**3.153**	**7.617**	**3.116**	**6.180**
Total parcial /TOTAL x100	16,40	71,32	17,20	69,99	16,43	72,51	15,08	75,06

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

13. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts

El tercer trimestre de 2021 mostra uns indicadors a l'alça, encara que inferiors als de 2019

L'anàlisi específic del tercer trimestre de 2021 mostra uns indicadors a l'alça com a continuació del període anterior, encara que lleugerament inferiors als de 2019. En una visió global a mitjà termini, hi ha dos elements que preocupen pels efectes que poden tenir en una economia que va adaptant-se als brots de la pandèmia (que, d'altra banda, sembla que s'està controlant a partir de la vacunació). El que preocupa en aquests moments és la crisi dels subministraments, el preu de l'energia i les conseqüències que poden tenir sobre la variació de preus. Una qüestió rellevant és fins quan es podran mantenir els controls d'inflació o bé, si hi haurà una repercussió important per subministrar a una demanda cada vegada més elevada. Centrant-nos en l'economia de la zona del tercer trimestre de 2021, podem assenyalar:

1. L'índex d'ús de la capacitat productiva ha rebotat 28,62 punts respecte de l'exercici anterior, si bé es troba en un valor negatiu (-1,65) respecte de 2019.

L'índex d'ús de la capacitat productiva ha rebotat 28,62 punts

2. L'ocupació ha augmentat un 4,63% i l'atur té una taxa de l'11,77%, molt més propera a la del conjunt català i lluny de la de l'espanyol. Les afiliacions a la Seguretat Social han augmentat un 4,82% interanual i les contractacions laborals, un 29,16%, tot i ser un 8,92% inferiors a les del 2019 (fins al setembre).

L'ocupació ha augmentat un 4,63% i l'atur té una taxa de l'11,77%

3. El nombre d'empreses concursades no va augmentar al 2020, cosa que es podia conjecturar per l'efecte de la pandèmia, però sí que es pot considerar que aquesta va afectar les petites empreses amb vendes inferiors als 250.000 euros, fins a 20 treballadors i més de 8 anys de recorregut. La inversió no augmenta, segons assenyala la constitució de noves societats, ni tampoc l'ampliació de les societats existents ni la construcció de nous habitatges, ambdós amb un dinamisme inferior que en períodes anteriors.

La inversió no augmenta

4. Els dipòsits augmenten, però els crèdits no, cosa que implica una bossa de demanda potencial difícil de satisfer per la producció. Això comporta una taxa d'inflació interanual del 4% a l'àrea, tot i que la subjacent esta al voltant de l'1%. Dos subgrups afecten aquest increment de l'IPC: electricitat i productes energètics (35,7%), i ús de vehicles privats (14%).

Els dipòsits augmenten, però els crèdits no

5. Les exportacions han augmentat un 36,2% en dades interanuals fins a l'agost i les importacions, un 28,9%, unes dades que representen unes variacions superiors a les d'Espanya i Catalunya. Aquesta dinàmica diferent fa que augmenti el pes que el comerç exterior de béns de Tarragona té al conjunt de Catalunya.

Les exportacions han augmentat un 36,2%

L'economia es recupera d'una manera molt ràpida si considerem els efectes que la pandèmia ha tingut en l'economia mundial. L'estructura productiva de Tarragona, amb les dificultats del turisme i la dinàmica inversora, s'ha adaptat a aquesta dinàmica i ha recuperat la majoria dels seus sectors tradicionals. Més a llarg termini, podria preocupar-ne l'adaptació als canvis mediambientals que marcaran les línies de creixement futur. Pel que fa al curt termini, inquieta la capacitat per utilitzar els fons Next Generation, que poden i haurien de ser un element revulsiu en la dinàmica inversora de la zona.

L'economia es recupera d'una manera molt ràpida

INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r TRIMESTRE 2021

CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

Grit Grup de Recerca d'Indústria i Territori

Amb el suport de:

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls · Diputació Tarragona